

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 8. maja 1872.

O b s e g: Kratek prevdarek koristi milih tičkov. — Hitro pokončavanje gosenic. — Dvanajst glavnih pravil umnega poljedelstva. (Dalje.) — Slovensko slovstvo. — Mnogovrstne novice. — Dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Kratek prevdarek koristi milih tičkov.

Dandanes se res skrbí, ne samo za obdržanje, temuĉ tudi za množenje vsestransko koristnih milih tičkov.

Postava, kojo je o tej zadevi naredil deželni zbor kranjski, je na vse strani hvale vredna. A vendar ne more ta postava imeti zdatne koristi, dokler ona na južnih deželah, na pr. na Primorskem, v Italiji, na Grškem itd. ne obvelja, kajti gotovo je, ĉem več teh živalic na Slovenskem ohranimo, tem več jih v omenjenih deželah polovijo in podušé. V onih krajih vse: mlado in staro, moško in žensko v zimi po teh živalicah preži, na tisoĉe in tisoĉe teh živalic se ondi pojé. Tedaj vsa naša postavna bramba, ako še tako strogo spolnovana, ostane brez zaželenega uspeha za nas, temveĉ najveĉi dobiĉek dobivajo gori omenjene dežele, namreĉ za svoje sladkosnedne golžeme, ktere jim mi skrbno polnimo.

Prevdarimo, koliko da kmetijstvu eno tiĉje gnjezdo velja.

Ĉe tvoj sinko, dragi deželán, se s tem kratkoĉasi, da eno gnjezdo kosov, penic, srakoperjev ali drugih tičkov razkopá in vniĉi; ali ĉe že izurjene tiĉke tebi na dom nosi, bodi-si da v vsakem gnjezdíu so po štiri jajĉica ali ĉetvero tičkov, znano je, da vsak mlad tiĉek še v gnjezdu bivajoĉ posredno do 50 gosenic ali kakovega družega mrĉesa za živež potrebuje, kar mu ga njegovi stariši iz bližave donašajo, tedaj potrebuje vsako takovo gnjezdo po 200 mrĉesev na dan. Ta živež traja od 4 do 5 tednov, pa ĉe traja tudi le 30 dni, pojedó tiĉki enega samega gnjezda 6000 gosenic.

Vsaka gosenica potrebuje pa za vsaki dan svojo gotovo hrano, bodi-si v perji ali cvetji. Recimo, da potrebuje ena sama gosenica, predno se do dobrega nažre, to je, da se v mešiček zavije, 30 dni ĉasa, in ĉe vsaki dan le eno cvetje požre, je tedaj ena 30 hrušek ali jabelk, ĉešpelj itd. požrla. Koliko da pa 6000 gosenic v 30 dneh požró, je strašno slišati: namreĉ 180.000 takih cvetov!

Dragi deželán! da bi bil tvoj leni sinko tiĉje gnjezdo na miru pustil, tebi in tvojim sosedom bi 180.000 jabelk, hrušek ali družega sadja ali vsaj polovico tega privaroval.

Ĉe pa ena gosenica, kakor se jej večkrat poljubi, namesti 1 cveta 10 do 20 ali 25 ali celó 30 sadnih cvetov požre ali vniĉi, in ĉe še ostalo cvetje, ktero je svoj naravni živež zarad tega zgubilo, ker so gosenice vse perje na drevji požrle, omaga in se posuši in odpade, potem prevdarjaj, predragi sosed, kolika zguba je

tvojemu drevju, ako se tvoj srboriti sinko z vniĉenjem tiĉjih gnjezd ali s tem kratkoĉasi, da tiĉke iz gnjezda na dom nosi in morí; — prevdarjaj in računaj, koliko je eno samo tiĉje gnjezdo za tvoje kmetijstvo vredno.

Prav sam si tedaj leto za letom neizmerno škodo delaš, in namesti da preklinjaš gosenice, preklinjati bi moral svojo zanikernost, da ti tvoji otroci morijo tiĉe — najveĉe dobrotnice vrtom!

J. Zelen.

Hitro pokončavanje gosenic.

Pri nas je vse sadno drevje lepo zeleno brez gosenic, po drugih okolicah pa je nago s snedenim perjem. Kako to? Jaz in uĉitelj sva šolarje silila, da so metulje lovili in plaĉevala za 20 vjetih metuljev 1 krajc. Nanosili so jih nama ĉez 8000, in s tem je cela fara gosenic rešena, le kaj malega se jih zapazi. In stroški za to veliko dobroto niso presegli veliko ĉez 4 gold. Pa zopet letos hoĉemo to storiti, otroci jih lovijo in jim glave potrgajo, s tem pa je veliko 100 gold. v naši fari škode obvarovane.

Predragi župani! Priporoĉam tudi vam to! Skrbite in združite se z uĉitelji, naroĉite šolarjem in drugim otrokom, da jih lovijo in vam nosijo, vsaj so stroški celó majhni, dobiĉek pa neizmerno velik!

Na Kokrici poleg Kranja.

Andrej Net.

Dvanajst glavnih pravil umnega poljedelstva.

Spisal Franjo Kuralt.

(Dalje.)

VI.

Za seme naj se najboljše in najlepše zrnje jemlje.

Vsak umen živinorejec vé, da samo onda bo dobro živino priredil, ako ima za plemo dobre in zdrave roditelje. Stari pregovor, da jabelko nikdar daleĉ od drevesa ne pade, se tudi tukaj jako vresniĉuje. Ako so pri živini roditelji pokveke, tudi mladina ne bo dosti vredna in pridelek bo slab.

Ravno tako je pri poljedelstvu. Zemlja brez semena ne dá nič, in ravno tako tudi seme brez zemlje nič. Slabo nezrelo seme vsejano v slabo, neobdelano zemljo gotovo ne bo dobrega in obilnega pridelka dalo. Drugaĉe bo pa žetev, ako se dobro in zrelo seme v dobro obdelano zemljo vseje, gotovo dobra in obilna, trud se bo dobro izplaĉal.

Važno za vsakega poljedelca je dakle vprašanje: kakošno pa mora biti semensko zrnje?